

Häckning av större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus* på ovanlig tid.

LARS V. HAARTMAN

Den 25.VIII.1972 observerade undert. i en tallskog på Lemsjöholm i Askainen ett par av större korsnäbben med bettlande ungar. Ungarnas stjärtar var ännu inte fullt utvuxna.

Summary: Observations on the nesting of Crossbills.

J. Excell reports three observations on unusually early nesting of the Crossbill *Loxia curvirostra* in November 1967. L. v. Haartman reports an observation on the Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*: on August 25, 1972 a pair with young just able to fly, was seen in SW-Finland.

Kirjallisuutta

VON HAARTMAN, LARS, HILDÉN, OLAVI, LINKOLA, PENTTI, SUOMALAINEN, PAAVO ja TENOVUO, RAUNO 1963—1972. Pohjolan linnut värikuvin. 1092 teksti- ja 192 värikuvasivua, 12 EP-levyä, 2 osaa tai 12 vihkoa, Helsinki.

Suomalaisen lintutieteen voimainnäyte, Otavan kustantama "Pohjolan linnut värikuvin" -teos, valmistui loppuvuodesta 1972. Maamme ornitologit ja -fiilit ovat nyt kerrassaan eri asemassa kuin vielä 10 vuotta sitten. Silloin havainnoille etsittiin vertailukohtia "Ornitologisk Handboken" kellahtavilta lehdiltä tai "Suuren Lintukirjan" kuvailevista ja yleisluontoisista teksteistä, yleensä laihanlaisin tuloksin. Nyt sellailtaan harva se päivä "Pohjolan lintuja" ja todella hyvin saadaan selville, mikä on utta ja mihin kannattaa kiinnittää huomiota. Teokseen voi vaivattomasti tukeutua artikkeleissa ja tiedonannoissa. Se, että vuosikymmenien havaintoaines on nyt helppolukuisessa ja innostavassa muodossa kaikkien käytettävissä, merkitsee varmasti lintutietouden vyörymäistä kasvua lähitulevaisuudessa. "Pohjolan lintujen" toimittajien kannattaakin jo kaukaa varautua uuden täydennetyn painoksen toimittamiseen (varmas-ti kauhea ajatus 10-vuotisen uuvuttavan työn juuri päätyttyä; sitä paitsi nyt otettua painosta ei taideta hevin myydä loppuun). Valitettavaa on, että tämän kansallisen linturaamattumme lehdet ovat kielen vuoksi ulkomaisilta tutkijoilta suljetut. Ehkäpä uusi liittomme ryhtyy toimenpiteisiin, jotta lähiaikoina saataisiin aikaan Ruotsin ja Tanskan mallin mukaisesti edes luettelomainen, kansainväliseen käyttöön tarkoitettu esitys linnustostamme, mieluummin kaiketi englanninkielisenä.

"Pohjolan linnuista" on kirjoitettu tukku arvosteluja, vrt. mm. OF 41, 1964, ss. 121—123. Monista seikoista on oltu yhtä mieltä, on keuhuttu tekstin asiapitoisuutta, tyyliä ja kriittisyyttä, epäilty vanhahtavien värikuvien tehtävää modernin tekstin rinnalla, joskin myönnetty niiden kulttuurihistoriallinen arvo, pidetty

äänityksiä onnistuneina, moitittu nuhruisia yleislevinneisyyskarttoja, jotka lopulta viimeisessä vihkossa ovat jokseenkin käyttökeltottomia, sekä kiitelty kustantajan kulttuurimielä. Lajitekstit ovat selvästi laajentuneet ensimmäisistä vihkoista ja käsittely on monipuolistunut. Tuoretta aineistoa on otettu joustavasti mukaan: viimeisissä vihkoissa on paljon havaintoja vuosilta 1968—1969, jokunen jopa vuodelta 1970, kun taas ykkösvihkon viimeinen tehokas vuosi näyttää olleen 1961.

Tekstien laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta seuraa, että jokainen kokenut ornitologi li-säällisi sinne tänne itseään kiinnostavia asioita ja havaintoja: mukaanottamisen ja poisjättä-misen rajahan on makuasia. Tulos tuntuu kuitenkin loogiselta ja hallitulta, sillä edes joten kuten selviä asiapuutteita on hyvin vaikea osoittaa. Erityisen kiitettävää on, että niin monet yksittäisten lajien tuntijat (s. 1083) ovat tarkistaneet lajiensa tekstit.

Seuraavassa esitän sekalaisia huomioita sieltä täältä. Ensin toimittamiseen ja kustantamiseen liittyviä asioita:

— Lukija kokee varsin kiusallisena puutteen sen, ettei tekstisivujen ylälaidasta selviä, mistä lajista on kysymys. Lajien löytäminen selaillemalla on näet hyvin hankalaa. Kuvatauluis-sa taas lajitekstin sivunumero olisi ollut käyttökelpoisempi kuin tuo epämääräinen värikuvalajin järjestysnumero. Tämä sekä se, ettei tauluisissa mainita kuvattujen yksilöiden puvun laatu, johtunevat yhteispohjoismaisesta painatuksesta?

— Suomen lintujen systemaattinen lajiluetelo ss. 1078—1081 on tervetullut lisäys, ja on hyvä, että siitä ja hakemistosta käyvät ilmi tekstien ja kuvien sivunumerot (ei mainittuja järjestysnumeroita).

— Sivulla 1083 on siteeraajalle tärkeä luetelo: vihkojen ilmestymisvuodet ja sivunumerot (vihkojen rajahan häviävät sidotuksessa). Vihkojen mukainen siteeraaminen on käytännöllistä, koska niillä on omat tarkat ilmestymisvu-